

**TÜRKİYE CUMHURİYET
MERKEZ BANKASI**

**FİRMALARIN YURT DIŞI KAYNAKLI
DÖVİZLERİNİN TÜRK LİRASINA
DÖNÜŞÜMÜNÜN DESTEKLENMESİ
HAKKINDA TEBLİĞE İLİŞKİN
UYGULAMA TALİMATI**

HAZİNE VE KURUMSAL OPERASYONLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

26 Ocak 2023

Firmaların Yurt Dışı Kaynaklı Dövizlerinin Türk Lirasına Dönüşümünün Desteklenmesi Hakkında Tebliğe İlişkin Uygulama Talimatı

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Uygulama Talimatının amacı; 2023/5 sayılı Firmaların Yurt Dışı Kaynaklı Dövizlerinin Türk Lirasına Dönüşümünün Desteklenmesi Hakkında Tebliğe ilişkin uygulama ayrıntılarını düzenlemektir.

Dayanak

MADDE 2- (1) Bu Uygulama Talimatı, 2023/5 sayılı Firmaların Yurt Dışı Kaynaklı Dövizlerinin Türk Lirasına Dönüşümünün Desteklenmesi Hakkında Tebliğe dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 3- (1) Bu Uygulama Talimatında geçen;

a) Banka: 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 3 üncü maddesinde tanımlanan mevduat ve katılım bankalarını,

b) Döviz dönüşüm desteği: Yurt dışı kaynaklı dövizlerinin Merkez Bankasına satışını gerçekleştiren ya da yurt dışı kaynaklı dövizlerini Türkiye'ye getirerek 2021/14 sayılı Türk Lirası Mevduat ve Katılma Hesaplarına Dönüşümün Desteklenmesi Hakkında Tebliğ kapsamında Türk lirası vadeli mevduat ve katılma hesaplarına dönüştüren firmalara Merkez Bankasınca sağlanacak desteği,

c) Dönüşüm kuru: Merkez Bankası tarafından saat 10:00, 11:00, 12:00, 13:00, 14:00 ve 15:00'te ilan edilen ve firmaların yurt dışı kaynaklı dövizlerinin veya döviz tevdiat hesapları ile döviz cinsinden katılım fonu hesaplarında bulunan dövizlerinin Türk lirasına çevrildiği saat itibarıyla en son açıklanmış olan döviz alış kurunu,

ç) Firmalar: Bankalar ve Merkez Bankasınca belirlenen diğer mali kuruluşlar hariç olmak üzere Türkiye'de kanuni yerleşim yeri bulunan tüzel kişiliği haiz firmaları,

d) Merkez Bankası: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasını,

e) Yurt dışı kaynaklı döviz: Yabancılara yurt içinde sunulan hizmetler karşılığında kazanılan döviz tutarları da dahil olmak üzere firmaların yurt dışında yerleşiklerden elde ettikleri döviz gelirlerinden ve firmaların yurt dışında bulunan döviz cinsi varlıklarından yurda getirdikleri döviz

ifade eder.

İşleme esas döviz cinsleri

MADDE 4- (1) Bu Uygulama Talimatı kapsamında gerçekleştirilecek işlemler, Merkez Bankasınca alım satıma konu olan döviz cinsleriyle sınırlıdır.

(2) Bankalarca Merkez Bankasına satışı yapılacak döviz cinsleri ABD doları, Euro ve İngiliz sterlinidir. Diğer döviz cinsleri üzerinden yapılan işlemlerde söz konusu döviz tutarları

banka tarafından ABD doları, Euro veya İngiliz sterlinine dönüştürülerek Merkez Bankasına satılır.

Yurt dışı kaynaklı dövizlerin Merkez Bankasına satılmasında firmalara döviz dönüşüm desteği sağlanması

MADDE 5- (1) İhracatçı firmaların 16 Ocak 2020 tarihli İhracat Genelgesinin Ek 1 inci maddesi kapsamında Merkez Bankasına satmakla yükümlü oldukları ihracat bedeli dövizler ile 13 Ocak 2000 tarih ve 2000/YB-4 sayılı Görünmeyen İşlemler Genelgesinin "A) Döviz Kazandırıcı İşlemler (20. Madde)" başlıklı maddesi kapsamında döviz kazandırıcı hizmet bedeli dövizlerin banka aracılığıyla Merkez Bankasına satışı sırasında, firmaların 3 ay boyunca döviz alımı yapmamayı taahhüt etmesi halinde, taahhüt sahibi firmalara dönüşüm kuru üzerinden Türk lirasına çevrilen tutarın %2'si kadar döviz dönüşüm desteği Merkez Bankasınca ödenir.

(2) Firmaların bu maddenin birinci fıkrası dışında kalan yurt dışı kaynaklı dövizlerinin banka aracılığıyla Merkez Bankasına satışı sırasında 3 ay boyunca döviz alımı yapmamayı taahhüt etmesi halinde, taahhüt sahibi firmalara dönüşüm kuru üzerinden Türk lirasına çevrilen tutarın %2'si kadar döviz dönüşüm desteği Merkez Bankasınca ödenir.

(3) Bankalar nezdinde Merkez Bankası adına ABD doları, Euro ve İngiliz sterlini hesaplar açılarak bankanın topladığı taleplere ilişkin olarak satın aldığı dövizler iş günlerinde saat 17:00'ye (yarım iş günlerinde saat 13:30'a) kadar Merkez Bankasına bildirilir ve toplu bir şekilde söz konusu hesaplara aktarılır. Belirtilen saatlerden sonra yapılan bildirimlere ait işlemler bir sonraki iş günü gerçekleştirilir.

(4) Banka tarafından Merkez Bankasının hesabına aktarılan dövizler, Merkez Bankasınca dönüşüm kuru üzerinden satın alınır.

(5) Döviz alış işlemleri karşılığı Türk lirası tutarları ile bu maddenin birinci ve ikinci fıkrası kapsamında alınan taahhütler için hesaplanan döviz dönüşüm desteği tutarları Merkez Bankasınca bankanın EFT merkezine masrafsız olarak gönderilir. Saat 17:30'a kadar sonuçlandırılmayan işlemler için ise Türk lirası tutarlar bankanın Merkez Bankası nezdindeki zorunlu karşılık hesabına aktarılır.

(6) Merkez Bankasının hesabına aktarılan dövizlere ilişkin dekontlar ile dönüşümü yapılan tutarlara ait bilgiler Ek-A'da yer alan bildirim formuna uygun olarak Merkez Bankasına aynı gün elektronik ortamda bildirilir.

(7) Bu Uygulama Talimatı kapsamında Merkez Bankasına bir gün valörlü olarak transfer edilecek döviz tutarlarına ilişkin bankanın kendi muhabetine göndereceği döviz transferlerinde; MT202'nin 21. alanına "EXCHANGE SUPPORT", 72. Alanına "/BNF/BANKA ADI FOREIGN EXCHANGE SUPPORT IBAN:..... (söz konusu işlemler için Merkez Bankasınca bildirilecek hesaba ilişkin IBAN bilgisi)" ve MT202'nin 58. alanına "TCMBTR2A" açıklamaları yazılır.

Yurt dışı kaynaklı dövizlerin vadeli Türk lirası mevduat veya katılma hesaplarına dönüşümü

MADDE 6- (1) Bu Uygulama Talimatının 5 inci maddesinin birinci fıkrası kapsamında işlem yapan firmalara, işlem yaptıkları tutarlar dışındaki yurt dışı kaynaklı dövizlerini bankaya aktararak Türk lirasına çevirmeleri halinde, dönüşümü yapılan dövizin dönüşüm kuru üzerinden Türk lirasına çevrilen tutarının %2'si kadar döviz dönüşüm desteği eklenerek Türk lirası mevduat veya katılma dönüşüm hesabı açılabilir. Açılacak bu hesaplar için ilgili firmadan 3 ay boyunca döviz alımı yapmama taahhüdü alınır.

(2) Bu maddenin birinci fıkrası kapsamında açılacak hesaplar için 2021/14 sayılı Türk Lirası Mevduat ve Katılma Hesaplarına Dönüşümün Desteklenmesi Hakkında Tebliğe İlişkin Uygulama Talimatının 4 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan tarih kısıtlaması hariç olmak üzere Türk Lirası Mevduat ve Katılma Hesaplarına Dönüşümün Desteklenmesi Hakkında Tebliğe İlişkin Uygulama Talimatının hükümleri uygulanır.

(3) Merkez Bankasının hesabına aktarılan dövizlere ilişkin dekontlar ile dönüşümü yapılan tutarlara ait bilgiler Ek-B'de yer alan bildirim formuna uygun olarak Merkez Bankasına aynı gün elektronik ortamda bildirilir.

(4) Banka tarafından Merkez Bankasının hesabına aktarılan dövizler, Merkez Bankasınca dönüşüm kuru üzerinden satın alınır.

(5) Döviz alış işlemleri karşılığı Türk lirası tutarları ile bu maddenin birinci fıkrası kapsamında alınan taahhütler için hesaplanan döviz dönüşüm desteği tutarları Merkez Bankasınca bankanın EFT merkezine masrafsız olarak gönderilir. İş günlerinde saat 17:30'a (yarım iş günlerinde saat 13:30'a) kadar sonuçlandırılmayan işlemler için ise Türk lirası tutarlar bankanın Merkez Bankası nezdindeki zorunlu karşılık hesabına aktarılır.

(6) Bu Uygulama Talimatı kapsamında Merkez Bankasına bir gün valörlü olarak transfer edilecek döviz tutarlarına ilişkin bankanın kendi muhabetine göndereceği döviz transferlerinde; MT202'nin 21. alanına "EXCHANGE SUPPORT", 72. alanına "/BNF/BANKA ADI EXPORT FOREIGN EXCHANGE TRANSFORM TO TRY IBAN:....." (söz konusu işlemler için Merkez Bankasınca bildirilecek hesaba ilişkin IBAN bilgisi) ve MT202'nin 58. alanına "TCMBTR2A" açıklamaları yazılır.

Döviz alımı yapmama taahhüdüne ilişkin hükümler

MADDE 7 – (1) Bu Uygulama Talimatı kapsamındaki döviz alımı yapmama taahhütleri Ek-C'de yer alan örneğe uygun olarak ilgili firmaca hazırlanan ve imzalanan bir taahhütnamenin ilgili bankaya ibrazı suretiyle gerçekleştirilir. Banka bu taahhütnameleri nezdinde muhafaza eder. Talep edilmesi halinde bu taahhütnamelerin bir kopyası Merkez Bankasına ibraz edilir.

(2) Döviz almama taahhüdünün yerine getirilip getirilmediğine ilişkin kontroller bankalarca yapılır.

(3) Bu Uygulama Talimatı kapsamında döviz alımı yapılmaması taahhüdünü yerine getirmediği tespit edilen firmalar ilgili banka tarafından Merkez Bankasına bildirilir. Bu bildirim yapıldığı tarih, taahhüdün yerine getirilmediğinin tespit tarihi olarak kabul edilir.

(4) Taahhüt sahibi firma adına ve/veya hesabına başka kişilerce yapılan döviz alımları döviz almama taahhüdünün ihlali anlamına gelir.

(5) Taahhüt ihlalinin tespit edildiği tarihte Merkez Bankası tarafından saat 15:00'te ilan edilen döviz alış kuru ile döviz dönüşüm desteği ödemesinde kullanılan dönüşüm kurundan yüksek olanla çarpılarak elde edilecek döviz dönüşüm desteği tutarına, dönüşüm tarihinden taahhüt ihlalinin tespit edildiği tarihe kadar geçen süre için tespit tarihinde geçerli olan Merkez Bankasının ilan ettiği en yüksek gecelik borç verme faiz oranı üzerinden hesaplanacak faizi eklenerek bankalarca tahsil edilip Merkez Bankasına aktarılır.

(6) Firmadan geri alınmak üzere hesaplanan tutar nedeniyle doğacak Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisinden firma sorumludur.

(7) İlgili banka bildirim yapıldığı tarihten itibaren en geç üç iş günü içerisinde hesaplayacağı geri alım tutarını firmadan tahsil ederek Merkez Bankasınca bildirilen hesaba aktarır.

(8) Taahhüdünü yerine getirmeyen firmaların Merkez Bankası kaynaklı kredi kullanım talepleri, taahhüdün yerine getirilmediğinin tespit edildiği tarihten itibaren bir yıl süreyle kabul edilmez.

(9) Grup firmalarınca verilecek taahhütler ana ortaklıklarını da bağlar.

Diğer hükümler

MADDE 8- (1) Banka tarafından Merkez Bankasına yapılan döviz transferlerine ilişkin tüm masraflar, aylık olarak toplu bir şekilde banka tarafından gönderilen MT291 mesajına istinaden ödeme gününde saat 11:00'de Merkez Bankası tarafından ilan edilen döviz alış kuru üzerinden, takip eden ayın son iş gününe kadar Merkez Bankasınca Türk lirası olarak ödenir.

(2) Türk lirası mevduat veya katılma dönüşüm hesabı açılırken vadeden önce çekimin koşulları hakkında hesap sahibi bankaca bilgilendirilir.

(3) Türk lirası mevduat veya katılma dönüşüm hesaplarında faiz, vade ve benzeri sözleşme değişiklikleri yapılamaz.

(4) Aracılı ihracat sözleşmesi kapsamında Dış Ticaret Sermaye Şirketleri tarafından yurda getirilen dövizlerin Dış Ticaret Sermaye Şirketine ürün tedarik eden firmalar adına satışı yapılır. Bu durumda, bu Tebliğin uygulanması bakımından döviz satışının tedarikçi firmaca yapıldığı kabul edilir.

(5) Banka tarafından kaynaklanan hatalar ve bildirim farklılıkları nedeniyle bankaya aktarılan fazla tutarlar için Merkez Bankası politika faizi üzerinden aktarımın yapıldığı süre kadar cezai yaptırım uygulanacak, ayrıca fazla aktarımın bankanın zorunlu karşılık hesabına kaydedilmesi halinde söz konusu tutar zorunlu karşılık tesislerine sayılmayacaktır.

(6) Bankalar, mobil veya internet bankacılığı aracılığıyla döviz tevdiat hesabı ve döviz cinsinden katılım fonu hesaplarından iş günlerinde saat 17:00'den (yarım iş günlerinde saat 13:30'dan) sonra ve tatil günlerinde son iş gününde Merkez Bankasınca en son ilan edilen döviz alış kuru kullanılmak suretiyle dönüşüm yapabilir. Dönüşüm işlemi iş günlerinde saat 17:00'den (yarım iş günlerinde saat 13:30'dan) sonra veya tatil günlerinde yapan hesap

sahiplerinin gerçekleştirdiği işlemler, bankalar tarafından Merkez Bankasına bir sonraki iş günü saat 17:00'ye (yarım iş gününde saat 13:30'a) kadar yapılacak bildirimlere dahil edilir.

(7) Bu Uygulama Talimatı kapsamında döviz dönüşüm desteğinden yararlanan firmalar taahhüt verdikleri süre boyunca yurt dışına türev işlem ve döviz/kıymetli maden alım-satım amacıyla Türk lirası veya döviz transferi yapamayacak, açılan dönüşümlü mevduat ve katılma hesapları türev işlemlere konu edilemeyecektir.

(8) Bu Uygulama Talimatı kapsamında gerçekleştirilecek her türlü işlemin, suç gelirlerinin aklanması ve terörün finansmanının nlenmesine ilişkin ulusal ve uluslararası standartlara uygun gerçekleştirildiğine dair kontroller ile işlemlerin bu Uygulama Talimatına uygun olarak gerçekleştirildiğine ilişkin kontroller bankalarca yapılır. İhlal tespiti yapılması durumunda, işlemi yapan banka tarafından durum derhal Merkez Bankasına bildirilir.

(9) Bu Uygulama Talimatı kapsamında Merkez Bankasına satışı yapılacak dövizlerin yurt dışı kaynaklı olduğunun tespiti bankalarca yapılır.

(10) Bu Uygulama Talimatı kapsamındaki operasyonel süreçlere ilişkin diğer ayrıntılar Merkez Bankasınca belirlenir.

Yürürlük

MADDE 9- (1) Bu Uygulama Talimatı yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 10- (1) Bu Uygulama Talimatını Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkanı yürütür.

EK: 3

İletişim Bilgileri : Hazine ve Kurumsal Operasyonlar Genel Müdürlüğü

Telefon : (0216) 773 70 33 / 70 04 / 70 36

E-Posta : donusumdestek@tcmb.gov.tr

DÖVİZ DÖNÜŞÜM DESTEĞİ TAAHHÜTNAMESİ

..... BANKASINA

Firmaların Yurt Dışı Kaynaklı Dövizlerinin Türk Lirasına Dönüşümünün Desteklenmesi Hakkında Tebliğe İlişkin Uygulama Talimatı kapsamında Bankanız aracılığı ile Merkez Bankasına satılacak döviz tutarı ile ilgili olarak döviz dönüşüm desteği imkanından yararlanmak üzere;

- Yurt dışına türev işlem ve döviz/kıymetli maden alım-satım amacıyla Türk lirası veya döviz transferi,

- Herhangi bir banka ve/veya finansal kurumdan 3 ay boyunca döviz/kıymetli maden alımı

yapmayacağımızı beyan ve taahhüt ederiz.

Bu taahhüdün yerine getiremediğimiz tespit edilmesi halinde taahhüdün yerine getirilmediğinin tespit edildiği tarihten itibaren bir yıl süreyle Merkez Bankası kaynaklı kredi kullanım talebinde bulunmayacağımızı ve firmamıza ödenen döviz dönüşüm desteği tutarının söz konusu Uygulama Talimatının 7 inci maddesinde belirtilen yaptırım oranı üzerinden hesaplanacak yaptırım tutarını firmamızca Merkez Bankasına iletmek üzere Bankanıza ödeyeceğimizi gayrikabili rücu olarak kabul, beyan ve taahhüt ederiz.

Tarih
(Yetkili İmzalar)